

Familien og verden

Ankepunktet mot familien som institusjon er ofte at den lett blir en egoistisk liten enhet som binder mennesker, og at den kan frata den enkelte muligheten til å utvikles. Men det behøver ikke være slik, mener noen hollandske familier som har tatt initiativet til familiesamlingene i Caux de senere årene. Under samlingen i dagene 23. juli – 3. august klarte de igjen å vise at familien er en naturlig forbindelse mellom den enkelte og verden.

Folk i alle aldre, 500 i alt fra 4–5 år og oppover, tok for seg temaer som: Makt (hvem bestemmer i familien og nasjonen?), Arbeid (den overarbeidete og den underbeskjeftigede), Penger, Mat og Fred.

Julia Besigye fra Uganda, for tiden sykepleier i Narvik, sa det slik under et møte med titelen «Kan vi ha omsorg for hele verden?»: Gjennom FNs arbeid for flyktninger er jeg en av dem som har motatt verdens omsorg. Jeg fikk reise til Nord-Norge sammen med min mann som døde for et år siden, og min sønn på 9 1/2 år. Det har beveget meg dypt å

Spørsmål og svar mellom to kontinenter

Europa eller USA. Må Norge velge i åttiårene? heiter en bok av Bernt Bull og Sverre Jervell. Forholdet USA—Vest-Europa og Norges plass i dette bildet er satt under lupen. Det transatlantiske samarbeidet er ikke blitt bedre i løpet av sommeren. Gassledningen fra Sibir har vært et stridsemne. Krigen i Libanon har kastet sine skygger over forholdet mellom USA og Europa. Felles forsvar av demokrati og frihet på begge sider av Atlanteren står fast, men kløften i tenkning og innstilling øker.

Det var på denne bakgrunnen det ble holdt et europeisk-amerikansk seminar i Caux fra 14. til 18. juli, med deltakere fra begge sider av Atlanteren. «Uvitenhet og arroganse er de to ord som best sammenfatter problemet i forholdet mellom Vest-Europa og USA,» hevdet nylig en tysk politiker som besøkte Washington. Richard Ruffin fra Washington uttrykte sitt håp om at deltakerne i seminaret i Caux kunne gå fra hverandre med færre meninger om hverandre og mer forståelse og innsikt.

Den amerikanske ambassadøren i Sveits, Faith Whittlesey, besøkte Caux under seminaret. En av deltakerne i hennes følge sa: «Det kan godt tenkes

ny verden

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

oppleve omsorgen fra fremmede mennesker av en annen hudfarge der oppe.

Hvordan kan u-landene gjennomføre store og nødvendige forandringer uten at det forårsaker så mye lidelse? Jeg tror vi må utvikle individer med høy moral, og vi trenger utviklingsprosjekter med en klar målsetting forpliktet av absolutte moralnormer. Her i Caux har jeg sett hvordan mennesker av vidt forskjellig bakgrunn kan diskutere felles problemer i en harmonisk ånd når det skjer på et slikt grunnlag.» (Se videre side 3.)

Transatlantisk samarbeid i praksis. John Gardner, USA (t.v.) og Matthias Freitag, Berlin.

at de virkelige fremskritt i forsoning og forståelse ikke vil skje på det politiske plan mellom Washington og Bonn, eller Washington og Moskva, eller Bonn og Paris, men gjennom mennesker som arbeider aktivt på det mellom-menneskelige plan slik det skjer her. Det er der forståelsen må begynne.»

Mange spørsmål ble kastet frem under seminaret. Ønsker Europa USAs lederskap? Legger USA for mye vekt på kommunistfaren på bekostning av menneskerettighetene i Latin-Amerika? Er fredsbeve-

Forts. side 6

Opptakt til japansk-indisk samarbeid

USAs ambassadør i Japan, Mike Mansfield, forutsier at vi nå er på vei inn i Stillehavsnasjonenes århundre.

«En dag kommer vi til å se oss selv som jordbruks-områdene til de øst-asiatiske industrisentrene,» skriver to amerikanske Harvard-professorer i en ny bok: *The East Asia Edge*.

En indisk forfatter som deltok i den internasjonale MRA-konferansen i Odawara, Japan, tidlig i sommer, ga uttrykk for det samme. «Maktbalansen holder på å skifte over fra Europa til Stillehavsområdet,» sa han. Samtidig gjorde han kjent at japanere og indere vil gå sammen om å være ansvarlige for en «dialog om utvikling» som finner sted i MRA-sentret i Panchgani, India, i januar 1983 — den tredje av en serie konferanser om utviklingsspørsmål.

Et slikt samarbeid satte også preg på Odawara-konferansen. Tretten unge japanere som har arbeidet med MRA i India i de senere år, talte på ett av møtene.

For lite åndelig næring

Deltakere fra åtte land kom til møtet i Odawara, hvor Japans forhold til andre nasjoner sto i fokus. Både Japans overskudd på handelsbalansen med Vesten og det ømtålelige forholdet til Korea ble tatt opp.

«Vi har hatt det for travelt med å utvikle vår økonomi og har brydd oss for lite om ånd og hjerte,» sa et sosialdemokratisk parlamentsmedlem, Magoi-chi Takemoto. «Derfor har vi bidratt til internasjonale handelskonflikter og til å forurense våre egne omgivelser. Jeg arbeider for å hindre at vi ødelegger landsbygda og for å gi vårt folk den åndelige næring det trenger.»

Bønn om tilgivelse

Korea ligger bare 160 km vest for Japan, og kultursamkvemmet mellom de to land har alltid vært livlig. Men følelsene i Korea går fremdeles dypt etterat Japan okkuperte landet i 40 år frem til slutten av den 2. verdenskrig. En av dem som talte på konferansen var direktøren for de japanske statsbanenes tekniske tjenester. Hans organisasjon hadde nettopp vært behjelpelig med å bygge en undergrunnsbane i Seoul. «Koreanerne setter pris på denne hjelpen,» sa han, «men de husker alltid på den japanske invasjonen. Jeg ber dem som er her fra Korea oppriktig om tilgivelse for det som skjedde.»

Odawara kastet lys over både Japans forhold til Vesten og til de nærmeste naboland. Ikke minst på bakgrunn av forutsigelsene om Asias kommende makt, var et en betydningsfull konferanse.

J. J. W.

Tilbakeblikk

Den 4. juni var ikke en tilfeldig valgt dato for åpningen av MRA-konferansen i Odawara, Japan. Dette var Frank Buchmans fødselsdag. Japanerne ønsket blant annet å markere at det er 25 år siden 100 ledere for den store ungdomsorganisasjonen *Seinendan* ble invitert til USA av Frank Buchman for å få trening i Moralsk Opprustning. Åtte fra denne gruppen fortalte konferansen om den varige virkning reisen hadde fått i deres liv. «Jeg kunne ikke lyve mer,» forklarte Idonuma, medlem av fylkestinget i Fukushima. «For det andre måtte jeg slutte å hate mennesker. Jeg hater ikke det andre partiet i fylkestinget. For det tredje må jeg tale på en likefrem måte, hvilket er uheldig for en politiker — det er meget mer fordelaktig å pakke ordene inn i bomull! Dette er daglige utfordringer for meg.»

«Da vi var i USA syntes vi at treningen vi fikk var for hard,» kommenterte en annen. «Men vi har beholdt friheten i Japan, og vi er klar over hvor grunnleggende viktig denne livskvaliteten er for et lands frihet.»

Tidligere president for Tokio Bank og for Asahi Kringskasting, Ko Suzuki, mottok konferansedeltakerne i det kjente Hotell Plaza, hvor han nå er direktør. Han fortalte hvordan han prøver å drive hotellet med samme omsorg og service overfor gjestene som han hadde lært i Caux. «Til å begynne med fant jeg det meget vanskelig å trene staben slik at de fikk tak i ånden som ligger til grunn for en slik omsorg,» sa han. «Men etter ti års innsats har de oppfattet poenget på en slik måte at omsorgen for gjestene faller naturlig for dem.»

Y. Yuasa, president for Yuasa Batteries, mintes sitt besøk i Caux i 1950 som medlem av en delegasjon på 73 japanere. «Dette var den første anledning mange av oss fikk til å besøke utlandet,» sa han. De hadde vært dypt beveget over mottagelsen de fikk i Caux så kort tid etter krigen. «Det kan hende at det vi lærte der, la grunnlaget for vår suksess i årene som fulgte,» sa han. Minoru Yamada, presidenten for et ventilasjonsfirma med 5.700 ansatte, sa seg enig med ham. «Noe av hemmeligheten bak det gode forholdet mellom ledelse og arbeidere i japansk industri kan skrive seg fra besøket i Caux i 50-årene,» mente han.

Sterke påstander? Det kan være nødvendig å kjenne japansk tradisjon for å forstå hvorfor idéene om teamarbeid og brobygging som alltid har preget Caux, falt i så fruktbar jord hos japanerne. Professor Masaki Nakajima fra Mitsubishi-instituttet i Tokio peker på hvordan japaneren har *konsensus* som mål når han tar del i et møte, i motsetning til europeeren, som kommer for å overtale motparten. En slik team-ånd, som har med åndsliv å gjøre, har frembragt en meget produktiv nasjon, hevder professor Nakajima.

Sett med tenåringsøyne

«Egentlig er det ingen forskjell på det å få en familie på fem til å fungere, og det å få en by på femti tusen eller et land med fem millioner til å gjøre det,» sa Peter Hintzen fra Wassenar, Holland, en av initiativtakerne til familiesamlingen i Caux. Som regel er det den menneskelige natur som stikker kjepper i hjulene. Å vite hva som utgjør våre motiver, er nødvendig om vi skal finne veien, mente han.

I ord og musikk, ofte gjennom humoristiske sketsjer, ble de forskjellige temaene belyst. *Deltakelse* var nøkkelordet, hvert møte ble en fargerik mosaikk der små og store livserfaringer ble lagt fram.

Noen tenåringer fra Holland, Norge og Sverige hadde noe å si om «de fire absolutter», ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet.

ABSOLUTT ÆRLIGHET

For noen dager siden kom en dame bort til meg og snakket om noe jeg hadde gjort som hun syntes var galt. Selv syntes jeg det egentlig ikke. Jeg sto der og hørte på henne og sa: «Ja, det skal jeg gjøre,» og så videre, men jeg var så sint at jeg gråt da jeg forlot henne. Dermed begynte jeg å bygge en mur mellom denne damen og meg selv. Litt senere da jeg hadde begynt å arbeide med noe, spurte noen hva som var i veien. Dermed gråt jeg igjen og fortalte hele historien. Men så bestemte jeg meg for å snakke ordentlig med damen og si hva jeg egentlig mente. Jeg var helt ærlig med henne, og hun var ærlig med meg om hva hun følte. Så oppdaget vi at vi faktisk var enige.

Det er fordi vi ikke er helt ærlige men snakker rundt problemene, at det blir misforståelser. Jeg tror det er slik generasjonsmotsetninger oppstår.

Camilla Wilhelmsen, Norge

ABSOLUTT KJÆRLIGHET

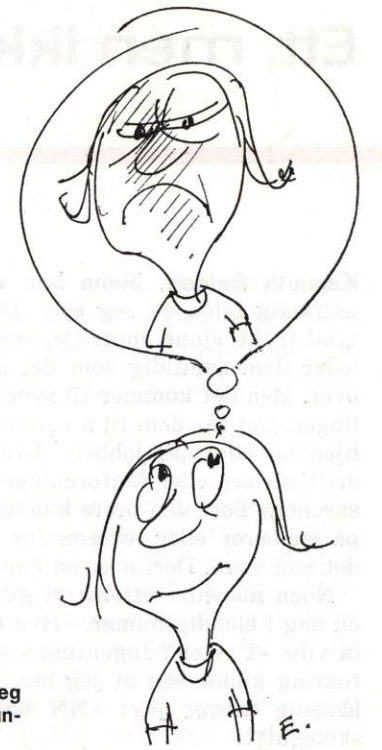
En hører mest om kjærlighet mellom gutt og pike, mann og kvinne. Men *absolutt* kjærlighet er kanskje noe annet, så jeg slo etter i Bibelen. I første Korintherbrev, 13. kapittel, leste jeg blant annet at kjærligheten er ærlig, full av kraft og uselvisk.

Det er fire slags mennesker i verden: de du er glad i, de du liker, de du misliker og de du hater. I går kveld var det fødselsdagen til broren min. Han er tre år yngre enn jeg, og jeg ble invitert for å feire sammen med vennene hans. Jeg hadde tenkt å gjøre noe helt annet akkurat da, men jeg kom. Så gikk det opp for meg at jeg ville ødelegge hele kvelden og ikke få noe moro i det hele tatt hvis jeg ikke bestemte meg for å ha det moro, så det gjorde jeg. Jeg hadde det virkelig gøy, og det tror jeg er en side ved absolutt kjærlighet.

Hvis en følger *absolutt* kjærlighet, kan en dele opp menneskene på en ny måte: De du er veldig glad i, de du er svært glad i, de du er glad i og de du liker. Dessuten tror jeg absolutt kjærlighet er å gi uten å kreve noe tilbake, uten å vente noe i det hele tatt.

Herman Fredrik Hintzen, Holland

Jeg sa ja, men inni meg var jeg så sint at jeg kunne gråte.

ABSOLUTT RENHET

Først trodde jeg renhet var noe som forbyr deg mange ting. Men jeg kom til at hvis Gud skapte kjærligheten, kan han ikke ha funnet på renhet for å forby det han skapte først. Jeg tror renhet hjelper deg med hvordan du reagerer når du er forelsket, f. eks.

Det er mange slags kjærlighet, tror jeg, og noen av dem kan være gale. Da tenker jeg ikke bare på forholdet mellom gutter og piker, men på forholdet mellom venner, og mellom mennesker og mat, eller mennesker og søvn, osv.

Jeg har vært med på mange orienteringsløp. En av de første gangene var jeg svært usikker. Ved den første posten sto det to andre piker som virket helt sikre på seg selv. «Jeg tror jeg skal gå den veien,» sa jeg, og da så de på meg som om jeg var sprø og sa: «Det er helt galt!» «Kanskje,» tenkte jeg ved meg selv og fulgte etter dem istedet — og så gikk vi oss vill. Vi måtte bryte løpet og gå inn i et hus og spørre etter veien. Dette tror jeg er typisk for meg av og til. Jeg blir lett avhengig av hva andre synes, og for meg er renhet å følge det jeg selv tror er rett.

Lotta Rydgård, Sverige

ABSOLUTT USELVISKHET

I forrige uke klatret jeg i fjellene i Frankrike sammen med foreldrene mine. Jeg hadde med meg en kamerat som var mye raskere enn jeg, og jeg ble litt misunnelig. Jo mer misunnelig jeg var, jo vanskeligere ble det å puste riktig, og jo langsommere gikk det med meg. «Det er derfor jeg mister pusten,» tenkte jeg. «Først blir jeg misunnelig, og så blir jeg nervøs, og dermed er det gjort.» Så bestemte jeg meg for å be Gud ta fra meg misunnelen, og etter det kunne jeg puste riktig og etterhvert kunne jeg nesten løpe oppover fjellsiden. Det er min opplevelse av absolutt uselviskhet.

Seroen Gunning, Holland

Kenneth Belden: Menn har vanligvis et temmelig uvirkelig bilde av seg selv. De aner ikke i hvilken grad frykt, sinne, motvilje, begjær og sårede følelser leder dem samtidig som det stues unna og dekkes over. Men det kommer til syne i holdninger og handlinger. Det får dem til å rote til forholdene til andre, hjemme eller på jobben; håndtere møter med bedriftledelsen eller fagforeningen på en uheldig måte; skremme bort den beste kunden, og komme i tottene på en lærer eller lederen for kirekoret, eller hvem det kan være. Derfor er en kones innsikt så viktig.

Noen måneder etterat vi giftet oss kom jeg hjem en dag i elendig humør. «Hva er i veien?» ville Stella vite. «I veien? Ingenting,» glefset jeg tilbake. En toåring kunne seg at jeg løy, så Stella ga seg ikke. Endelig utbrøt jeg: «NN behandler meg som en skolegutt!»

NN var en av mine nærmeste kolleger, litt eldre enn jeg. Reaksjonen var så sterk at Stella ante noe langt dypere enn vanlig irritasjon over en uheldig slengbemerkning fra en venn. Hun prøvde å finne ut hva som lå bak. Jeg hadde ikke den fjerneste idé. Men noe måtte det være, mente hun ufortrødent. Og fordi hun elsket meg, begynte jeg for første gang å kunne se på gamle sår og følelser jeg ikke engang visste om, fordi jeg hadde skjovet dem så langt unna at det ikke lenger gjorde vondt, selv om det var det som dikterte mine handlinger. Mens vi snakket og funderte, så jeg det plutselig for meg: En hendelse seks år tidligere da denne mannen hadde gjort noe mot meg som jeg mente var urettferdig, men som jeg hadde vært for feig til å nevne for ham igjen.

Noen dager etter hadde jeg en lang samtale med vedkommende. Jeg ba om unnskyldning og fortalte ham akkurat hva som hadde skjedd seks år tidligere. Siden har vi vært de beste venner og kolleger i 35 år.

Slik kan sår, antipatier og knekket selvrespekt ligge dyp i oss, også overfor våre nærmeste. Ofte stammer det helt fra barndommen og kan åpenbare seg i en skala av følelser, fra åpent hat til motvilje mot å samarbeide med et bestemt menneske eller besøke noen: «*Må* vi dra og hilse på din mor denne helgen?» Men roten er den samme og kan helbredes av Kristus i det øyeblikk vi ser sannheten om oss selv i øynene, og vil gjøre noe med det og motta tilgivelse. Det faktum at Han kan gjøre oss annerledes er avgjørende viktig i et ekteskap. Uten det låser vi hverandre fast: «Slik er det han alltid gjør.» «Sånn er hun.» Det kan pågå i 30 år og er helt drepande.

Effektivt

Jeg har alltid vært takknemlig mot Stella for den måten hun har hjulpet meg til å bli annerledes i alle år. Hun tyr sjelden til tradisjonelle feminine midler som tårer og hysteriske reaksjoner (selv om hun eksploderte meget effektivt på flyplassen i Chicago

i forrige måned, høyst velfortjent for meg). Slike pressmidler kan fremtvinge midlertidige innrømmelser av hensyn til familiefreden, men har som regel liten varig virkning på ektemannens stahet. Stella er ganske enkelt ærlig med meg. Hun kan spørre om jeg forstår hvilken virkning det jeg sa eller gjorde har hatt på henne eller et annet menneske. Så forteller hun meg det, uten agg eller fordømmelse men med stor klarhet, og lar det være med det. Dermed blir det mellom meg og Gud og bestemme hva som skjer videre. Det er meget effektivt. Det kan fremkalle ettertanke, bønn, ny visdom og nytt mot — ærlighet er nødvendig i ethvert hjem hvis mennesker skal kunne vokse og utvikle seg sammen.

Vi burde aldri vente av hverandre det som bare Kristus kan gi. Mange av våre krav i ekteskapet bunner i en søken som vi håper kan tilfredsstilles der, men som bare kan møtes på annet hold. «Min sjel er urolig inntil den finner hvile hos deg.» Selvsagt gir Han store rikdommer til oss begge gjennom vår kjærlighet til hverandre, slik Han gjør det gjennom enhver, gift eller ugift, som bryr seg om andre mennesker. Men til syvende og sist er det vår oppgave å hjelpe den annen nærmere til Ham, ikke til oss selv. Det gjør alt lettere, selv i store vanskeligheter, for det eneste vi trenger å gjøre er å «følge hverandre frem til tronen» som det heter i en gammel bønnbok. Og Han gjør alt som skal til for oss begge, langt bedre enn vi forstår å be om.

Sunt jordsmonn

Stella Belden: Mann og kone er ett, men de behøver ikke være like — det er faktisk langt mer interessant hvis de ikke er det! Og vi må lære å respektere forskjellene. Dette høres selvfølgelig ut, men tok meg langt tid å lære.

Overalt ellers i livet kan en vanligvis gå utenom situasjoner som blir for krevende eller rett og slett kjedelige. Men i ekteskapet er en bundet på en langt mer grunnleggende måte. Noe må vike hvis to skal vokse sammen til ett. Og siden en nødig gir slipp på noe av sitt eget, vender en søkelyset mot partneren.

Tidlig i ekteskapet mente jeg at Ken trengte å bli mer dynamisk, mer lik en venn av oss som syntes å være tilsvarende begavet, men som brukte evnene sine bedre — i alle fall tilsynelatende. En morgen ga jeg Ken en avskjedsformaning der han sto med hånden på dørklinken. Plutselig så han liksom punktert ut, en helt motsatt effekt av det jeg hadde tenkt. «Hjelp,» tenkte jeg. «For en måte å sende ham av gårde på!»

Den episoden lærte meg å akseptere det mennesket jeg hadde giftet meg med, ikke prøve å gjøre ham annerledes. Den fascinerende oppdagelsen er at akseptering gir en dypere forståelse. Straks når noen

føler seg fullt ut akseptert, får de mer tillit, og så forteller de deg ting som ingen andre har fått høre. Kanskje de til og med begynner å ane noe om seg selv som de aldri har visst, ting som har påvirket deres holdning til seg selv, egenskaper de ikke visste at de hadde.

Men noen blokkeringer er vanskeligere å gjøre noe med, og er dypere rotfestet i familie og oppdragelse. Det er viktig å være oppmerksom på dette og lære å kjenne og være glad i hverandres familie, som er en så stor del av oss selv.

Ken var enebarn, elsket av sine foreldre, som han kunne snakke langt friere med enn jeg kunne med mine. De hadde sine vanskeligheter, men ikke de store tragediene, og det var alltid en sterk følelse av gjensidig oppmuntring og støtte mellom dem.

Jeg var nummer fem av seks barn. Det var fire dødsfall i familien før jeg fylte 18 år — far, stefar og to brødre — og livet var i det hele tatt ikke særlig lett hos oss. Mor strevet med sine egne spenninger og problemer og var ikke fri til å forstå og hjelpe oss med våre. Når jeg ser tilbake, skulle jeg ønske jeg kunne ha gitt henne mer, i stedet for å være lei for at hun ikke forsto meg bedre.

Mor pleide å kalle meg sin sneprinsesse, etter prinsessen med hjertet av is i H. C. Andersens eventyr. Slikt husker en. Av og til kjentes det som hjertet mitt holdt på å briste, men med den spesielle franske logikken vi var oppdratt med (mor var mer fransk enn engelsk) sa jeg til meg selv at det sannsynligvis var av selviske grunner det holdt på å briste, altså var det et ishjerte. Dermed føler en seg skyldig og begynner å mislike seg selv.

Gjennom hele vårt ekteskap, inntil ganske nylig, har Ken måttet slåss med min skyldfølelse. Jeg har vært overveldet og har noen ganger protestert over hans gjennomført glade motstand mot å føle seg unødig skyldig, på tross av mine anstrengelser for å få ham med i min elendighet. Det var mangel på realitetssans, mente jeg.

«Realiteter» var alltid mer negative enn positive for meg. En gang jeg maste på Ken om noe i den retning, mistet han tålmodigheten, ba meg ryke og reise og spekulere det ut på egen hånd, snudde ryggen til og sovnet. Dette rystet meg lys våken til en stor sannhet. Gud ga meg en klar tanke: «Røttene dine er festet i et jordsmonn av sorg og tragedie, og alt du trekker opp derfra er negativt. La meg plante deg om i sunn jord så du kan trekke positiv næring.» Jeg visste at bare Gud kunne gjøre det, så jeg takket Ham, sovnet og våknet om morgenen med en helt ny følelse.

Siden da er jeg blitt i stand til å ta imot Kens kjærlighet og Guds kjærlighet mer helhjertet, og til å akseptere tilgivelse og vite at Gud elsker meg nøyaktig slik jeg er og ønsker å bruke meg. Det har gjort livet grunnleggende annerledes og åpnet for mange gode ting og ny vekst.

Vi savner dem med sorg og minnes dem med glede. To gode venner og medarbeidere er gått bort i sommer: Direktør Erling Børresen i Norges Bank og Ivar Aasen, som var bestyrer for Gartnerhallen i Lillehammer i mange år.

Erling Børresen:

Økonom av yrke, musiker av natur, kristen av tro — det er tre egenskaper som ikke er lette å kombinere. Erling Børresen greide det. På dollarseddelen — en seddel Erling hadde meget med å gjøre — står det «In God We Trust». Mange idag ville vel stave ordet Go(l)d, med en liten l mellom o-en og d-en. Erling holdt på den opprinnelige mening.

Hans tanker og hjerte favnet verden, dens nød, konflikter og muligheter. Han var også sterkt opp-tatt av vårt eget samfunn, hvor vi trimmer for å gå ned i vekt og streiker for å gå opp i lønn, mens millioner i andre deler av verden har for lite. Erling trodde ikke at et nytt økonomisk system alene ville kunne løse dette. Han var overbevist om at noe måtte gjøres med menneskenes holdninger og motiver.

Han var vel den som gjorde den største innsatsen for å skaffe til veie MRAs senter, Sophus Lies gate 5, for 17 år siden.

Erling talte som han tenkte, han tenkte som han spilte, og han spilte uten noter. Han følte seg frem etter gehør og var en glimrende kunstner. Både musikk og tenkning kunne til tider være springende som en jakthund i ulendt terreng. Ivrig engasjert, søkende etter sannheten. Det skal lukkes opp for den som banker på, står det i Bibelen. Erling var en ivrig banker.

Ivar Aasen:

Ved siden av bestyrerstillingen på Gartnerhallen var Ivar Aasen medlem av bystyre, skolestyre og meningshetsråd. Både nær og «fjern» var tilstede ved hans bisettelse.

For fjernt fra hans naturlige omsorgsfelt skulle de vel være, de ni vietnameserne som kom for å ta avskjed? Men Ivar Aasen hadde betydd noe for dem den tiden de hadde bodd i Lillehammer. Kanskje de symboliserte det karakteristiske for ham. Hans tro var praktisk, handling betydd mer enn ord. Og hans omsorg strakte seg verden rundt, enten det gjaldt Cameroon hvor datteren er gift med en legemisjonær, eller et asiatisk land og dets borgere. Eller de tusener som strømmet gjennom MRAs senter i Oslo og merket hans omsorg gjennom gaver i form av naturalia til husholdningen. Det ble lest et dikt for en mann som ikke hadde noe lett liv, men som var rik likevel — sitert etter hukommelsen:

Det liv er ikke lengst som lengst er levet; Den lever lengst som fyller livet best. Den er ei rikest som har mange penger; Nei, den er rikest som gir andre hva de trenger.

E. E.

Kort nytt

«CLASHPOINT»

Et nytt skuespill om rasekonflikt i en britisk storby ble vist på en høyere skole i bydelen Toxeth i Liverpool like før sommerferien begynte. Det var her de voldsomste opptøyene fant sted i fjor sommer. *Clashpoint* av Betty Gray og Nancy Ruthven gir en realistisk skildring av de betente rase- og klassekonfliktene som har ført til voldsomheter i en rekke britiske byer de siste par årene. «Stykket burde spilles i alle landets skoler,» sa et bystyremedlem i Liverpool etter forestillingen. «Det bør vises av TV overalt,» kommenterte et annet medlem. Publikum ved denne spesielle forestillingen representerte et tverrsnitt av byens befolkning med skoledirektøren, lederne for en rekke minoritetsgrupper og medlemmer av bystyret i spissen.

Tilskuerne samlet seg i grupper etter forestillingen og diskuterte spørsmål som stykket brakte opp: Er rasisme et resultat av samfunnssystemet, eller har hvert enkelt menneske ansvar og mulighet for å bringe forandringer? Kan fastlåste konflikter løses når de fastlåste holdningene som ligger bak blir løst opp?

Clashpoint ble vist flere ganger under konferansene i Caux i løpet av sommeren.

TILBAKE ETTER 30 ÅR

ILO (International Labour Organisation) anses som «menneskehetens sosiale samvittighet», konkluderte organisasjonens generalsekretær Francis Blanchard fra Frankrike i sin sammenfatning av årets ILO-konferanse i Genève, 68 år etter organisasjonens grunnleggelse.

«I alle land trenger vi mennesker som representerer nasjonens samvittighet,» tilføyte fagforeningsdelegaten til ILO fra Uruguay, Lino Cortizo, under et besøk i Caux. Han var en av 60 fra ILO og andre FN-organer som kom til Caux i juni måned. De representerte regjeringer, arbeidsgiverforeninger og fagforeninger i Afrika, Asia, Latin-Amerika og Europa, inklusive arbeidsministrene fra Uganda, Botswana og Bermuda.

Alles rett

Den indiske fagforeningsrepresentanten H. N. Trivedi talte om sin fornemmelse av å «komme hjem» etter 30 år. Under sitt første besøk i Caux i 1952 hadde han kommet til at *alles* rettigheter og behov skal tas hensyn til. «MRA sier at rett er rett og at makt ikke er det samme som rett,» fortsatte han. «Her møtes en som medmennesker på like fot. Det er budskapet jeg vil ta med meg til Bombay.»

Spørsmål og ...

Forts. fra side 1

gelsen et tegn på Europas uvilje til å forsvare seg selv? Hva mener europeerne at USA skulle ha gjort annerledes i El Salvador?

Det finnes oppgaver vi kan forenes om. Richard Ruffin sa det slik: «Å få slutt på fattigdom, sikre rettferdighet, å skape fred og et fritt samfunn hvor menneskeverdet respekteres. Men disse målene vil aldri kunne nås uten et samarbeid, ikke bare mellom Europa og Nord-Amerika, men mellom alle som deler disse målene.»

Faren ved anti-holdninger

Deltakere fra land som Libanon og Egypt og flere asiatiske land hjalp til å kaste lys på Vestens forhold til den tredje verden. Det skal mer til enn skyldfølelse for å forandre forholdet mellom I- og U-land. En franskmann fortalte hvordan han en gang ba en afrikaner om unnskyldning for Frankrikes kolonialisme. Afrikaneren merket at unnskyldningen ikke kom fra hjertet. «Din sentimentalitet og paternalisme er verre enn ditt lands imperialisme,» sa han. Det gikk opp for franskmannen at det er et nødvendig skritt videre fra skyldfølelse til sann anger og en omvendelse som frigjør. «Frihet fra fortiden gir oss mulighet til å se hva som er rett og til å si nei til urett, enten det er vi eller de andre som har skylden.»

Mange europeere reagerer mot den amerikanske anti-kommunismen. Mange amerikanere blir såret over anti-amerikanismen de synes å merke i Europa. Michael Henderson, en engelsk journalist som har bodd i Oregon, USA, de siste tre årene, og arbeider med TV og radio der, tok opp dette spørsmålet: Det er viktig å innse hva anti-amerikanismen bringer frem i amerikanerne selv. Det å være anti- dette eller hint avslører vår holdning til livet. Av erfaring vet jeg at det ikke nytter å være anti- hvis du vil forandre et menneskets innstilling.»

Hubert Eggemann, en pensjonert gruvearbeider fra Ruhr, sammenlignet fordommene i Europa i dag med anti-holdningen mot visse grupper i Tyskland i tredveårene. Sandra Engelking, engelsk bosatt i Tyskland, sa: «I over tjue år har jeg vært en del av anti-amerikanismen i Storbritannia og Tyskland. Jeg ber alle dere amerikanere om tilgivelse for dette.» En advokat fra Washington D.C. svarte med en gang: «Vi hevder å være et land med høye idealer og høy moral, men hele verden kan se at vi ikke lever opp til det. Det er på høy tid at jeg selv og USA sier nei til halvsannheter og hvite løgner som er så vanlig hos oss. Kan våre europeiske venner hjelpe oss amerikanere til å finne kraft og vilje til å leve opp til de verdiene vi bekjenner oss til?»

To studenter, Matthias Freitag fra Vest-Berlin og John Gardner fra USA, hadde arbeidet og bodd

sammen et års tid, og ikke funnet det transatlantiske samarbeidet helt lett: «Jeg møtte Matthias med min stereotype oppfatning av hvordan en tysker er, nemlig anti-amerikansk, pro-russiske og pasifistisk,» fortalte John Gardner. «Dermed var krigen i gang. Vi kranget om alt fra fredsbevegelsen til når vi skulle slukke lyset om kvelden. Forholdet oss imellom var elendig. Da jeg til slutt ba Gud om hjelp, var min første tanke å be Matthias uforbeholdent om unnskyldning. Etterhvert har jeg innsett at spørsmålet om opprustning og raketter ikke kan løses med mindre holdninger rustes ned.» Matthias la til: «John og jeg måtte velge mellom å samarbeide eller motarbeide hverandre. Ved en anledning sa jeg noe ganske sårende til John om USA. Jeg oppdaget med en gang hva jeg hadde gjort. Men det var bare etter at kragelen hadde nådd sitt høyepunkt at jeg var rede til å be John om tilgivelse.»

Etter seminaret dro noen av amerikanerne til Bonn, hvor de møtte flere av Vest-Tysklands politikere.

BOA

SVAKSTRØM ER VAR STYRKE

Vår spesialitet:

Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

90 år som spesialforretning
i svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

En freser som imponerer - **CANADIANA**

Dette er maskinen som vil overraske selv den mest kravfulle gartner. CANADIANA jordfreser er kompakt, men sterk og robust. Maskinen er lett å betjene, har robust kjede-overføring og motor av anerkjent merke. CANADIANA jordfreser fås i 2 modeller:

ACD 526: 5 HK motor, med revers, justerbar arbeidsbredde 35-66 cm.

ACD 319: 3 HK motor, justerbar arbeidsbredde 30-48 cm.

en maskin fra
REINHARDT

FORHANDLER:

REINHARDT

Reinhardt Maskin A/S 4601 Kristiansand S.
Avdeling Oslo: Hvarveien 1, 2013 Skjetten

Diriger Deres
import via

KRISTIANSSAND

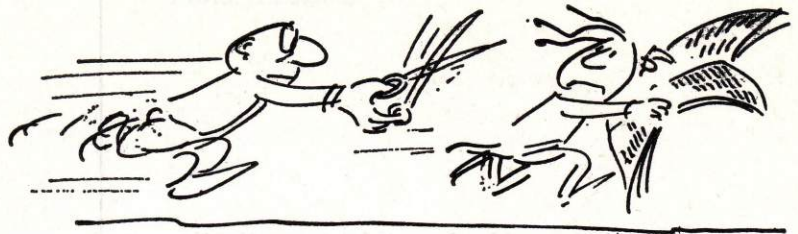
med sine gode
forbindelser fra
utlandet.

Vi tilbyr Dem
lagring, fortolling
og distribusjon.

KST Spedisjon A/S

Havnebygget,
Kristiansand.

klippet

Etter å ha beveget seg usedvanlig raskt fra isolasjonisme til hegemoni, må USA nå lære å avfinne seg med den mer normale tilstand som likhet representerer — likhet overfor Sovjetunionen og i økonomiske spørsmål, likhet overfor Europa og Japan. De europeiske land på sin side, finner det vanskelig å tilpasse seg de nye forhold som EF's økonomiske styrke skaper, og det ansvar som går sammen med styrken. En voksende liste av motsetninger konfronterer oss.

Vi må være rede til å lytte til hverandre, og til å forandre våre respektive politiske posisjoner som et resultat av en ekte dialog.

Hvis det er sant at politikk er det muliges kunst, så er statsmannens plikt å gjøre det nødvendige mulig. Den viktigste ingrediens i alt dette er tillit til hverandre, en sårbar plante som det trengs dyktige og føl-somme hender for å ta vare på.

Christopher Soames (engelsk guvernør i Zimbabwe ved overgangen til selvstendighet) i *Washington Post* 5.8.82.

USAs forsvarsutgifter planlegges å stige fra 158 milliarder dollar i 1981 til 355 milliarder dollar i 1986 — eller fra mindre enn 6% av nasjonalproduktet til nesten 10%.

«Det enkle faktum er at USA bare såvidt kan makte å bruke så meget av sine ressurser på forsvaret,» skriver Barton M. Biggs, direktør for et av New Yorks ledende investeringsfirmaer i en analyse av de økonomiske utsikter.

Sovjet erfarer noe lignende — og har det enda vanskeligere. De bruker 12% av nasjonalproduktet på våpen, og engasjerer sine beste folk i den militære oppbyggingen. Men fordi de ikke har samme økonomiske effektivitet som USA, holder Sovjet på å segne under byrden.

Reagans strategi er å fortsette våpenkappløpet i

håp om at belastningen til slutt vil bli for stor for Sovjet. Problemet med den strategien er at også USAs økonomi kan komme til å bryte sammen i mellomtiden.

Jeg mener derfor at den eneste logiske løsning er et ekte og beslutsomt forsøk på å få til en nedrustningsavtale med Sovjet — ikke bare for å forebygge en atomkrig, men for å forhindre en økonomisk katastrofe.

Stanley Karnow i *International Herald Tribune*, 22. august 1982.

Populismen er sikret stor innflytelse gjennom den amerikanske forfatning. På det utenrikspolitiske område blir utslagene av populistiske svingninger så store at selv ikke et team av genier kan mestre dem. Balansegangen mellom grasrotas ubøyelige bedreviten og løsningen av stadig mer innfløkte problemer, blir vanskeligere og vanskeligere. Dette dilemma kommer heller ikke et nytt presidentvalg til å gjøre slutt på.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 12.8.82, i en kommentar til USAs skiftende utenrikspolitikk overfor Sør-Amerika, Midt-Østen og Europa.

Hvis menneskene ønsket fred, ville de be Gud oppriktig og Han ville gi dem det. Men hvorfor skulle Han gi verden en fred den ikke virkelig ønsker?

For noen betyr fred bare frihet til å utnytte andre uten å frykte gjengjeld eller innblanding. For andre . . . rik anledning til å nyte verdens goder uten å bli forstyrret av krav om mat til dem som sulter på grunn av deres grådighet . . . Gud ga dem hva de ønsket, for deres begrep om fred var bare en annen form for krig.

Thomas Merton i «*New Seeds of Contemplation*».

Ny Verden vil fremme: En åndelig og moralsk opprustning. Solidaritet mellom enkeltmennesker og nasjoner. En revolusjon under Jesu Kristi Kors, som vil omskape verden. Individets og samfunnets forandring. Absolutte moralnormer: ærlighet, renhet, uselvskhet og kjærlighet.

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

Utkommer med 6 nummer i året.

I redaksjonen:
Eva Riise Hanssen - ansvarlig red.
Anders Eskeland
Einar Engebretsen
Jens J. Wilhelmsen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Keld Jørgensen (Danmark)

ABONNEMENTSPRIS for et år
Norge kr. 40,-
Danmark dkr. 45,-

Redaksjonens adresse:
Postboks 3018, Elisenberg, Oslo 2
Tlf. 02/44 64 78 — Postgiro 5 12 57 94

Danmark:
Postboks 312
1502 København V. Postgiro 18 51 51

Sverige:
Sveavägen 34, 6., 111 34 Stockholm
Tlf. 08/10 34 56

Trykkeri: Brødr. Tengs, Oslo

Utgiver: Stiftelsen Moralsk Opprustning
NY VERDEN